C/2026/3927

1.9.2026

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 10 juli 2026

om Lettlands ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

(C/2026/3927)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) I förordning (EU) 2024/1263 anges målen för ramverket för ekonomisk styrning, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar och förhindra alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen ska genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning och övervakning av genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

(2) Den 25 november 2025 antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2026 för Lettland. Samma datum antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen 2026, enligt vilken Lettland inte identifierades som en av de medlemsstater som skulle behöva en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, en rekommendation till rådets rekommendation om Europeiska unionens humankapital och ett förslag till 2026 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([2]) den 21 april 2026 och den gemensamma sysselsättningsrapporten och rekommendationen om humankapital den 9 mars 2026.

(3) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, som är en strategisk ram som syftar till att stärka unionens globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen konstateras det att innovation, konkurrenskraft och utfasning av fossila bränslen samt säkerhet är förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt. Sedan konkurrenskraftskompassen offentliggjordes har den legat till grund för arbetet inom ramen för den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med EU:s strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

(4) Under 2026 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas parallellt med det sista steget i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens ([3]). Planerna för återhämtning och resiliens har, i kombination med sammanhållningspolitiska medel, varit avgörande för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna var nödvändiga för att på ett effektivt sätt hantera alla eller en betydande del av de utmaningar som identifierats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under de senaste omgångarna och eftersom de program som finansieras genom den europeiska sammanhållningspolitiken behövde ta hänsyn till de landsspecifika rekommendationerna. Faciliteten för återhämtning och resiliens närmar sig sitt slut, men det är fortfarande viktigt att upprätthålla och bygga vidare på de reformer och investeringar som stöds och genomförs inom ramen för den, särskilt de som bidrar till att hantera de utmaningar som fastställts i de landsspecifika rekommendationerna.

(5) Den 3 juni 2026 offentliggjorde kommissionen 2026 års landsrapport för Lettland. Rapporten innehöll en bedömning av Lettlands framsteg med de landsspecifika rekommendationerna för 2025 och en utvärdering av Lettlands genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av den analysen fastställdes i landsrapporten de mest akuta utmaningarna som Lettland står inför. I landsrapporten bedömdes också Lettlands framsteg med att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(6) Den 21 januari 2025 antog rådet, efter kommissionens bedömning och på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Lettlands nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan ([4]). Planen omfattar perioden 2025–2028 och visar en finanspolitisk anpassning över fyra år. Rådet rekommenderade följande maximala ökningstakter för nettoutgifter: 5,9 % för 2025, 3,6 % för 2026, 3,4 % för 2027 och 3,3 % för 2028, vilket motsvarar de maximala kumulativa ökningstakter som med 2023 som basår beräknas till 15,5 % för 2025, 19,7 % för 2026, 23,8 % för 2027 och 27,9 % för 2028.

([2]) EUT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om godkännande av Lettlands nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan (EUT C, C/2025/652, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/652/oj).

(7) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har uppmanat medlemsstaterna att på ett samordnat sätt begära en aktivering av stabilitets- och tillväxtpaktens nationella undantagsklausul i syfte att stödja EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna ([5]), och detta förslag välkomnades av Europeiska rådet den 6 mars 2025. På Lettlands begäran antog rådet den 8 juli 2025, på rekommendation av kommissionen, en rekommendation som gör det möjligt för Lettland att avvika från de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter ([6]). Medan den nationella undantagsklausulen är aktiverad (2025–2028) kan Lettland göra omprioriteringar i de offentliga utgifterna eller öka de offentliga inkomsterna så att varaktigt högre försvarsutgifter inte äventyrar den finanspolitiska hållbarheten på medellång sikt.

(8) Den 30 april 2026 lämnade Lettland in sin årliga lägesrapport för 2026 ([7]) om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar för att hantera de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Lettlands halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts när det gäller att genomföra planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(9) Den reala BNP-tillväxten 2025 uppgick till 2,1 % och HIKP-inflationen låg på 3,8 %. Enligt kommissionens vårprognos 2026 beräknas BNP i fasta priser öka med 1,4 % 2026 och 1,6 % 2027, och HIKP-inflationen ligga på 3,6 % 2026 och 2,2 % 2027.

(10) Enligt uppgifter från Eurostat ([8]) ökade Lettlands offentliga underskott från 1,8 % av BNP år 2024 till 2,5 % år 2025. Ökningen av underskottet 2025 beror främst på de negativa effekter på de offentliga finanserna som reformen av den personliga inkomstskatten har haft och på minskade kapitalinkomster, vilka påverkas av lägre utdelningsbetalningar från statsägda företag och lägre ränteintäkter. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2026 ett underskott på 3,3 % av BNP 2026 och på 4,3 % av BNP 2027. Ökningen under 2026 beror främst på högre investeringar (även inom försvaret), ökade räntekostnader och fortsatt ökning av sociala transfereringar, till stor del på grund av att pensions- och förmånsindexeringen ökar snabbare än ekonomin och ett ökande antal pensionsmottagare. Den fortsatta ökningen av underskottet under 2027 beror främst på de fortsatta effekterna av reformen av den personliga inkomstskatten och de minskade fastighetsinkomsterna samt en kraftig ökning av försvarsutgifterna, vid sidan av den fortsatt höga ökningen av sociala transfereringar.

(11) Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([9]), som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, expansiv med 1,1 % av BNP 2025. Den beräknas vara expansiv, med 1,5 % av BNP 2026, och i stort sett neutral 2027.

([5]) Meddelande från kommissionen *Skapa utrymme för ökade försvarsutgifter inom stabilitets- och tillväxtpakten*, Bryssel, 19 mars 2025, C (2025) 2000 final.

([6]) Rådets rekommendation av den 8 juli 2025 om tillåtelse för Lettland att avvika från de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet fastställt i enlighet med förordning (EU) 2024/1263 (Aktivering av den nationella undantagsklausulen) (EUT C, C/2025/3970, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj.

([7]) De årliga lägesrapporterna för 2026 finns på https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Eurostats euroindikatorer, 22.4.2026.

([9]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som finansieras nationellt och sådana som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter efter avdrag för diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsfonder.

(12) Enligt uppgifter från Eurostat ([10]) ökade Lettlands offentliga skuld från 46,2 % av BNP i slutet av 2024 till 46,9 % av BNP i slutet av 2025. Ökningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst budgetunderskottet och en positiv stock-/flödesjustering. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2026 att skuldkvoten i förhållande till BNP kommer att öka till 48,8 % i slutet av 2026 och ytterligare till 53,8 % i slutet av 2027. Ökningarna 2026 och 2027 beror främst på stora primära underskott och uppåtgående stock-/flödesjusteringar som påverkas av kommande inlösen av euroobligationer.

(13) Enligt uppgifter från Eurostat ([11]) uppgick de totala offentliga försvarsutgifterna i Lettland till 3,2 % av BNP 2025, vilket motsvarar en ökning med 0,7 procentenheter av BNP jämfört med referensåret 2021. Enligt kommissionens vårprognos 2026 beräknas de uppgå till 4,1 % av BNP 2026, vilket motsvarar en ökning med 1,7 procentenheter av BNP jämfört med 2021 ([12]).

(14) Unionen riskerar fortfarande att drabbas av avbrott i energiförsörjningen och hög prisvolatilitet, som förvärras av geopolitiska spänningar som påverkar de globala olje- och gasmarknaderna. Erfarenheterna från energikrisen 2022–2023 har visat att breda och icke riktade åtgärder medför stora finanspolitiska kostnader och är socialt och ekonomiskt ineffektiva. Sedan kriget i Mellanöstern bröt ut i februari 2026 har Lettland antagit finanspolitiska åtgärder för att mildra de höga energipriserna effekter för hushåll och företag ([13]). Dessa omfattar en oriktad sänkning av punktskatten på diesel och en riktad sänkning av punktskatten på diesel i jordbruket, båda från den 1 april till den 30 juni 2026. Enligt kommissionens vårprognos 2026 beräknas de finanspolitiska kostnaderna för dessa åtgärder uppgå till mindre än 0,1 % av BNP 2026. Enligt kommissionens beräkningar skulle de finanspolitiska kostnaderna för dessa åtgärder, om de fortsätter att gälla fram till slutet av 2026, uppgå till 0,1 % av BNP 2026.

(15) Enligt kommissionens beräkningar ökade nettoutgifterna i Lettland med 5,0 % 2025 och 10,2 % kumulativt för 2024 och 2025. Nettoutgiftsökningen 2025 ligger under den rekommenderade maximala ökningstakten. Även när 2024 och 2025 beaktas tillsammans ligger den kumulativa ökningstakten för nettoutgifterna under den rekommenderade maximala ökningstakten.

(16) Enligt kommissionens beräkningar förväntas nettoutgifterna i Lettland öka med 6,7 % år 2026 och med 17,5 % kumulativt under 2024, 2025 och 2026. Den beräknade nettoutgiftsökningen 2026 ligger över den rekommenderade maximala ökningstakten, vilket motsvarar en avvikelse på 1,2 % av BNP på årsbasis. Även när 2024, 2025 och 2026 beaktas tillsammans ligger den beräknade kumulativa ökningstakten för nettoutgifterna under den rekommenderade maximala ökningstakten ([14]).

([10]) Eurostats euroindikatorer, 22.4.2026.
([11]) Eurostat, ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog).
([12]) Natos definition av försvarsutgifter skiljer sig från Cofogs definition. Det kan också förekomma skillnader på grund av tidpunkten för bokföringen av utgifterna, framför allt för militär utrustning, eftersom Natos rapportering inte följer nationalräkenskapsreglerna när det gäller bokföringstidpunkt.
([13]) Detta återspeglar situationen vid stoppdatumet för kommissionens vårprognos 2026 (4 maj 2026).
([14]) Eftersom Lettland gynnas av flexibilitet enligt den nationella undantagsklausulen är bedömningen av efterlevnaden inriktad på den senare jämförelsen.

(17) Den 3 juni 2026 antog kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i EUF-fördraget ([15]). I rapporten bedömdes Lettlands läge i förhållande till underskottskriteriet utifrån det faktum att landets planerade offentliga underskott 2026 överskred referensvärdet på 3 % av BNP. Slutsatsen i rapporten var att Lettland uppfyller underskottskriteriet, med beaktande av alla relevanta faktorer av betydelse. Mot bakgrund av detta, och efter att ha beaktat ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande enligt artikel 126.4 i EUF-fördraget, har kommissionen inte föreslagit att ett förfarande vid alltför stora underskott inleds.

(18) Trycket på de offentliga finanserna att hantera behov vad gäller strukturella utgifter är stort. Den nuvarande årliga budgeten och den medelfristiga budgetramen omfattar åtaganden om högre lånefinansierade försvarsutgifter, men finansieringen för hälso- och sjukvård och socialt skydd är otillräcklig. Låga offentliga utgifter för hälso- och sjukvård fortsätter att inverka negativt på tillgängligheten, medan pensionernas tillräcklighet beräknas förbli mycket låg på medellång och lång sikt. Att säkerställa lämplig finansiering för viktiga prioriteringar samtidigt som man har fortsatt hållbara offentliga finanser kräver en övergripande strategi som inbegriper att öka skatteintäkterna, minska den svarta ekonomin och öka utgifternas effektivitet.

(19) Som medlemsstat vid EU:s östra yttre gräns står Lettland dessutom inför utgiftstryck i samband med försvar och motståndskraft mot hybridhot, t.ex. it-störningar i kritisk infrastruktur och drönarangrepp, och särskilda utmaningar som påverkar dynamiken i den ekonomiska och sociala utvecklingen. Rysslands anfallskrig mot Ukraina förvärrar inte bara vissa befintliga strukturella utmaningar, utan ökar också trycket på säkerheten, stör gränsöverskridande ekonomisk verksamhet och gör det mindre intressant att investera. Lettland har redan ökat sina försvarsutgifter avsevärt, men säkerhetsmässiga utmaningar kräver ytterligare investeringar i civilskydd och civil beredskap samt militär rörlighet. Sådana investeringar skulle kunna ha den dubbla fördelen att de tar itu med säkerhetsmässiga utmaningar och kan skapa möjligheter för regionernas ekonomier.

(20) Lettlands skatteintäkter uppgick till 34,9 % av BNP 2024 och låg kvar under EU-genomsnittet på 39,4 %. Lettland fortsätter att i hög grad förlita sig på skatter på konsumtion och arbete som huvudsaklig inkomstkälla. Kapitalskatt (inklusive bolagsskatt) och fastighetsskatt utgör en mindre del av skattemixen än i andra medlemsstater. Under 2025 och 2026 har Lettland blygsamt höjt kapitalskatten och olika konsumtionsskatter som är mindre skadliga för tillväxten och tjänar politiska mål (inklusive punktskatter på bränslen, tobak, alkohol och läskedrycker, skatt på tjänstebil samt skatt på spel och lotterier). De extra intäkterna från dessa skatter försvinner dock när man räknar in de inkomstminskande effekterna av 2025 års arbetsskattereform.

(21) Enligt undersökningsdata för 2024 är den svarta ekonomin fortfarande stor, 21,4 % av BNP, till stor del på grund av den stora andelen odeklarerade löner (svarta löner). Lettland genomför åtgärder för att lättare upptäcka uteblivna betalningar och skatteundandragande, t.ex. obligatorisk e-fakturering för transaktioner och ett system för klassificering av skattebetalare, men andra insatser krävs för att förbättra de digitala verktygen, uppmuntra frivillig efterlevnad och stärka mekanismerna för verkställande.

(22) I motsats till tidigare års praxis var de flesta besparingar som identifierats i översynen av utgifter i samband med utarbetandet av budgeten för 2026 inriktade på att finansiera regeringens huvudprioriteringar. Även om processen för 2026 var en välkommen strategiförändring skulle det gagna Lettland att ytterligare institutionalisera denna praxis i framtida budgetar samt utöka omfattningen av och ambitionen i översynen av utgifterna. Ytterligare åtgärder för att genomföra resultatbaserad budgetering kan också bidra till att förbättra de offentliga utgifternas kvalitet och effektivitet.

([15]) Rapport från kommissionen utarbetad i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 3.6.2026 (COM(2026) 302 final).

(23) Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, civilsamhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt och meningsfullt sätt vid rätt tidpunkt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av unionens finansieringsinstrument, även inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

(24) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program i Lettland, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Sammanhållningsfonden, sker i högre takt än EU-genomsnittet, både vad gäller projekturval och utbetalningar. Det är viktigt att upprätthålla den nuvarande takten och samtidigt maximera investeringarnas inverkan på plats. Lettland vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten. På vissa områden kan det dock krävas ytterligare förstärkning av genomförandet, bland annat i fråga om storskalig infrastruktur och transport, och man kan behöva utöka stödet till små och medelstora företag i regioner utanför huvudstaden. Det är mycket viktigt att säkerställa att de nya investeringar som Lettland identifierade i sin halvtidsöversyn av de sammanhållningspolitiska fonderna, främst de som är kopplade till de fem prioriteringarna i förordningen om halvtidsöversyn ([16]), genomförs på ett snabbt och ändamålsenligt sätt.

(25) Lettland står inför utmaningar när det gäller tillgång till finansiering, forskning och innovation, energieffektivitet, hållbara transporter, resursförvaltning, brist på arbetskraft och kompetens, socialt skydd, tillgång till hälso- och sjukvård och bostäder.

(26) Även om utlåningsverksamheten har ökat sedan 2024 på grund av en förenklad monetär politik har det inte skett några betydande strukturförändringar vad gäller bankers utlåning till företag. Även om statliga initiativ har förbättrat lånevillkoren för hushåll, särskilt genom att förenkla villkoren för refinansiering av hypotekslån, är företagens lånevillkor fortfarande i stort sett oförändrade. Lettland har genomfört vissa offentliga stödsystem, främst genom det statliga utvecklingsinstitutet ALTUM, inklusive ett ramverk för offentliga garantier, ett stort investeringsprogram, stöd för investeringar för den gröna omställningen (t.ex. centraliserad värmeförsörjning och produktion av biometan) samt initiativ på områdena innovation, ekonomisk resiliens och militära produkter eller produkter med dubbla användningsområden. Det krävs ytterligare insatser för att stödja företagens investeringar i den digitala omställningen, inbegripet en ökning av den grundläggande digitala intensiteten. Stränga krav på säkerhet och höga räntor kvarstår, särskilt utanför Riga, trots att bankerna är finansiellt sunda. Lettlands kapitalmarknad är fortsatt underutvecklad. Det finns fortfarande utmaningar med att utöka antalet finansieringsmöjligheter utöver traditionella källor, vilket framgår av lågt börsvärde och begränsat beroende av börsnoterade aktier och obligationer för finansiering. Riskkapitalinvesteringar släpar efter EU-genomsnittet, då de hindras av svag privat finansiering medan lettiska pensionsfonder kännetecknas av begränsade inhemska investeringar och låg avkastning. Att främja rörlighet för låntagare och konkurrens på marknaden för företagskrediter, fortsätta ansträngningarna för att förbättra de offentliga utlånings- och garantisystemen samt aktivera kapitalmarknaderna skulle kunna förbättra tillgången till finansiering.

(27) Lettlands låga FoU-utgifter, särskilt privata, fortsätter att begränsa innovationen, vilket framgår av antalet patentansökningar per BNP-miljard, som fortfarande är lägre än hälften av EU-genomsnittet. Samarbetet mellan företag och den akademiska världen är fortfarande begränsat, vilket bromsar kunskapsöverföring. Företag rapporterar långa, komplexa förfaranden när de samarbetar med forskningsinstitut, medan forskare saknar incitament för att delta i projekt för tillämpning. Dessa utmaningar har lett till svag produktivitetstillväxt, särskilt utanför huvudstadsregionen, vilket förvärras av låg kapitalintensitet och begränsad omfördelning mellan sektorer. Antalet uppstartsföretag släpar också efter Estland och Litauen med färre nya registreringar per år. Trots gynnsamma regleringsramar är ekosystemen för uppstartsföretag och expanderande företag fortfarande underutvecklade på grund av lågt och fragmenterat ekonomiskt stöd. För att ta itu med dessa frågor skulle strategiskt utformat ekonomiskt stöd – t.ex. sådant som kräver privat samfinansiering eller anställning av forskare – och framsteg med en högskolereform för att uppmuntra samarbete med näringslivet, kunna bidra till att bygga upp kapacitet och främja innovation och därigenom bredda engagemanget i forskning och innovation samt öka produktivitetsnivåerna. Långsiktiga strategier för att hjälpa uppstartsföretag i Lettland att växa och ge incitament till FoU-investeringar i företag, inklusive stöd till anställning inom FoU i den privata sektorn, skulle också stärka långsiktig TFP-tillväxt över tid.

([16]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/1914 av den 18 september 2025 om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen.

(28) År 2025 kom 73 % av Lettlands nettoproduktion av el från förnybara energikällor – en av de största andelarna i EU. Vattenkraft stod för merparten av denna produktion. Den installerade kapaciteten för solenergi har ökat under de senaste åren, men kapaciteten för vindkraft har endast ökat marginellt. Då möjligheten att utöka vattenkraften ytterligare är begränsad är det avgörande att öka vind- och solenergin för att minska exponeringen mot fossila bränslen och den pris- och beroendevolatilitet det för med sig. Även om nya lagstiftnings- och regleringsinitiativ har minskat viss överbelastning i nätet, skulle hanteringen av köbildning kunna förbättras, till exempel genom att överge ”först till kvarn”-strategin för en strategi som prioriterar startklara och ekonomiskt livskraftiga projekt. Dessutom krävs åtgärder för att korta tillståndstiderna för projekt om förnybar energi. Slutligen skulle processen med att utse accelerationsområden för förnybar energi kunna påskyndas, trots pågående insatser.

(29) Lettlands elkonsumenter riskerar fortfarande volatila pristoppar, särskilt under perioder då produktionen av förnybar energi är låg och systemet är mer beroende av kostsam produktion och import av fossila bränslen. Icke-fossila flexibilitetslösningar, t.ex. energilagring och efterfrågeflexibilitet, är alltså fortfarande mycket viktig. Under 2025 beställdes två batterilagringssystem med stöd av EU-finansiering, vilka kunde tillhandahålla viktiga flexibilitetstjänster. Den senaste tidens lagstiftningsuppdateringar har förenklat tillståndsförfarandet för samlokaliserade lagringsprojekt för förnybar energi. Mer skulle kunna göras för att göra det möjligt för konsumenter och operatörer att göra Lettlands elsystem mer flexibelt, till exempel genom att främja oberoende aggregatorer för småskalig efterfrågan, en övergång till elavtal med dynamiska priser och genom att testa pilotprojekt för flexibilitet med större aktörer.

(30) Även om den slutliga energianvändning som kan tillskrivas byggnadssektorn har minskat under de senaste åren är denna sektor fortfarande en stor energikonsument i landet och ytterligare åtgärder krävs för att uppnå målen för renovering och energieffektivitet fram till 2030. År 2025 genomfördes reglerings- och lagstiftningsinitiativ för att påskynda renoveringstakten, inklusive översyner av regler för röstning och beslutsfattande i flerfamiljshus. Detta är särskilt relevant med tanke på det stora antalet flerbostadshus byggda före 1990. Stödsystem för energieffektivitet är fortfarande beroende av offentlig finansiering, främst från EU. Lettland skulle kunna dra nytta av att locka till sig ytterligare privat finansiering, till exempel genom att erbjuda fler finansieringsinstrument och riskminskande alternativ, samtidigt som man riktar bidragsbaserat stöd till mer utsatta hushåll. Särskilda insatser krävs för att främja elektrifiering och införande av energieffektiv, koldioxidsnål teknik för uppvärmning och nedkylning, vilket står för merparten av hushållens slutliga energianvändning.

(31) Lettland har vidtagit åtgärder för att fasa ut fossila bränslen från transportsektorn, men sektorn är dock fortfarande en av de största källorna till utsläpp av växthusgaser i landet. Vägtransporterna är beroende av fossila bränslen till 92 % och står för 83 % av transportutsläppen. Transportenergilagen, som antogs i slutet av 2025 och trädde i kraft den 1 januari 2026, utgör ramen för att uppnå målen i direktivet om förnybar energi inom transportsektorn. Användningen av privata elektriska fordon ökade något från 0,8 % 2024 till 1,05 % 2025, samtidigt som laddningsinfrastrukturen för lätta fordon fördubblades 2025, dock från en låg nivå, och tillgången är fortsatt begränsad för tunga fordon. Lettland skulle därför kunna dra nytta av att ytterligare främja användningen av utsläppssnåla och utsläppsfria fordon, även för sin kommersiella fordonspark, och utöka sin laddningsinfrastruktur, särskilt för tunga fordon. När det gäller järnvägstransporter är 90 % av passagerartrafiken elektrifierad, men godstrafiken är fortfarande beroende av diesel, och Lettlands totala elektrifiering av järnvägen uppgår till endast 14 % jämfört med EU:s genomsnittliga täckningsgrad på 57 %. Slutförandet av Rail Baltica förväntas strategiskt integrera Lettland i EU:s järnvägsnät, avsevärt förbättra järnvägstäckningen och samtidigt underlätta övergången från väg till järnväg och därmed ytterligare minska växthusgasutsläppen från transporter.

(32) Lettland står inför utmaningar i sin övergång till cirkulär ekonomi, och landets resursproduktivitet ligger för närvarande på omkring hälften av EU-genomsnittet. Lettland har avsevärt minskat sina utsläpp av växthusgaser inom tillverkningssektorn, men den lettiska tillverkningsindustrins energiintensitet är fortfarande bland de högsta i EU. Även om Lettland har förbättrat sitt avfallshanteringssystem, infört separat insamling av textilvaror 2025, lanserat ett retursystem för e-cigaretter 2026 och har god återvinningsgrad för specifika avfallsflöden (plastförpackningar, bygg- och rivningsavfall), var landets grad av cirkulär materialanvändning 2024 endast hälften av EU-genomsnittet (6,8 % jämfört med 12,2 % i EU) och skulle därför kunna gynnas av ytterligare förbättringar. Nästan hälften av Lettlands kommunala avfall skickas fortfarande till deponier. Lettland ligger inte i fas för att nå sitt mål för koldioxidupptag. För perioden 2020–2023 var ökningen av växthusgasutsläppen i LULUCF-sektorn ett kumulativt resultat av högre avverkningsnivåer och högre dödlighet i mogna skogar.

(33) Mot bakgrund av humankapitalets avgörande roll för att stärka unionens konkurrenskraft och strategiska oberoende rekommenderade rådet 2026 medlemsstaterna att vidta åtgärder för att skyndsamt ta itu med strukturella utmaningar kopplade till humankapital på områdena kompetens och utbildning som hämmar konkurrenskraften. De landsspecifika rekommendationerna till Lettland för 2026 kan bidra till genomförandet av rådets rekommendation om humankapital i unionen.

(34) Brist på arbetskraft och kompetens, inbegripet inom sektorerna för naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM-ämnena), undervisning, forskning och digitalisering samt den sociala sektorn och hälso- och sjukvårdssektorn, fortsätter att hämma konkurrenskraften. Bristen på arbetskraft inom sektorer som energiproduktion och tillverkningsindustri är fortfarande hög och kommer att öka under de kommande årtiondena. Förbättrade arbetsvillkor skulle kunna bidra till att locka och behålla kvalificerad arbetskraft, även inom sektorer såsom undervisning, hälso- och sjukvård och social omsorg. Det låga antalet högskoleutbildade inom STEM-ämnena samt brist på arbetskraft inom forskning undergräver dessutom Lettlands innovationsförmåga och konkurrenskraft. Lettland presterar dåligt vad gäller digitala färdigheter, särskilt grundläggande digitala färdigheter, där landet rankas som fjärde sämst i EU, vilket också påverkar digitaliseringen av små och medelstora företag. Trots den senaste tidens ansträngningar är Lettlands vuxenutbildning fortfarande fragmenterad och inte helt anpassad till arbetsmarknadens behov. Det skulle gagna Lettland att stärka sin långsiktiga planering för vuxenutbildningen genom att anta en nationell strategi för humankapitalutveckling. Aktiv arbetsmarknadspolitik och yrkesutbildning skulle bättre kunna kopplas till arbetsmarknadens behov genom nära samarbete med arbetsgivarorganisationer och fackföreningar.

(35) Lettland står fortfarande inför höga nivåer av ojämlikhet. Förhållandet mellan övre och undre inkomstkvintilen ökade från 6,28 år 2024 till 6,68 år 2025, vilket är betydligt högre än EU-genomsnittet på 4,62. Även om andelen människor som löper risk att hamna i fattigdom och social utestängning minskade 2024 till 24,3 %, ligger andel fortfarande över EU-genomsnittet på 21 %. Risken att drabbas av fattigdom är särskilt stor för utsatta grupper såsom äldre, personer med funktionsnedsättning och hushåll bestående av ensamstående föräldrar. Detta återspeglar det sociala skyddets relativt låga täckning och tillräcklighet, särskilt när det gäller icke avgiftsfinansierade förmåner. Effekterna av andra sociala transfereringar än pensioner, som redan de var bland de lägsta i EU, har minskat för andra året i rad. För personer med funktionsnedsättningar är täckningen av särskilda vårdbidrag låg och de befintliga ersättningarna har inte ökats för att hålla jämna steg med inflationen. Trots att man nyligen har vidtagit vissa åtgärder är ålderspensionen fortfarande bland de lägsta i EU, och den aggregerade ersättningskvoten förväntas försämras ytterligare under de kommande åren om inga politiska åtgärder vidtas. Sociala tjänster och långvarig vård och omsorg, särskilt hembaseradvård, är fortfarande underutvecklade. Dessutom kvarstår territoriella skillnader i ekonomisk och social utveckling. Regioner som gränsar till Ryssland och Belarus, särskilt Lettgallen, och landsbygdsområden påverkas särskilt av avfolkning, lägre utbildningsnivå, begränsad tillgång till hälso- och sjukvård och sociala tjänster, vilket förvärrar den sociala utestängningen och risken för fattigdom. Att ta itu med dessa utmaningar skulle också bidra till att stödja uppåtgående social konvergens, i enlighet med kommissionens andra steg i landsanalysen inom ramen för social konvergens ([17]).

(36) Hälsoresultaten i Lettland har inte förbättrats särskilt. Den förväntade livslängden är en av EU:s lägsta och den åtgärdbara dödligheten är hög. Trots viss ytterligare finansiering påverkar de låga offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård systemets resiliens och fortsätter att hämma tillgången till kvalitetsvård, vilket framgår av långa väntetider och höga patientavgifter på grund av begränsade lagstadgade förmåner. Även om regeringen har vidtagit vissa åtgärder för att ta itu med höga patientavgifter, bland annat genom att utvidga förteckningen över förmånsberättigade läkemedel och öka ersättningsnivån, fortsätter höga patientavgifter att innebära en oproportionerligt stor kostnad för låginkomsthushåll, vilket ger en ökad ojämlikhet i hälsa och leder till höga nivåer av icke tillgodosedda medicinska behov hos hela befolkningen. Dessutom råder det allvarlig brist på hälso- och sjukvårdspersonal, där det är svårt att rekrytera och behålla personal på grund av dåliga arbetsförhållanden. Att ta itu med hög arbetsbelastning, strukturellt öka lönerna inom den offentliga hälso- och sjukvårdssektorn och förbättra karriärmöjligheterna skulle kunna bidra till att locka personal till sektorn. Beteenderelaterade riskfaktorer – t.ex. överdriven alkoholkonsumtion, rökning och låg fysisk aktivitet – är fortfarande ett viktigt skäl till dåliga hälsoresultat. Dessa skulle kunna förbättras genom en förstärkning av den förebyggande hälsopolitiken, inklusive screening- och folkhälsokampanjer.

([17]) SWD(2026) 122 – *Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF)* (inte översatt till svenska), 2026.

(37) Lettlands bostadsbestånd är fortfarande föråldrat och otillräckligt, särskilt när det gäller energieffektivitet, på grund av åratal av underinvesteringar och stora bestånd av flerbostadshus byggda före 1990. Detta sätter ekonomisk press på hushållen, särskilt mot bakgrund av de stigande energikostnaderna. Starka regionala och socioekonomiska skillnader begränsar bostadsutveckling och renovering, särskilt utanför Riga. Dessutom är hyresmarknaden och marknaden för subventionerade bostäder fortfarande underutvecklade. Tillgången till subventionerade bostäder baseras främst på inkomstnivå och är dåligt anpassad till behoven hos personer med funktionsnedsättning. Bostad först-strategin är underutvecklad och begränsad till huvudregionen Riga. På det hela taget är hemlösheten fortfarande en envis social utmaning som inte hanteras i tillräcklig utsträckning i den nationella politiken. Bristen på kvalitativa bostäder till överkomlig kostnad undergräver rörlighet för arbetskraften och det sociala välbefinnandet. Lettland har genomfört vissa system för att stödja uppförandet av bostäder till överkomlig kostnad i regionerna, främst genom det statliga utvecklingsinstitutet ALTUM, men ytterligare insatser krävs för att utöka beståndet av subventionerade bostäder och förbättra bostädernas kvalitet och tillräcklighet, bland annat genom renoveringar och energiförbättringar, särskilt utanför huvudstadsregionen.

(38) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan euroområdets ekonomier och deras gemensamma bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion rekommenderade rådet 2026 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina planer för återhämtning och resiliens, för att genomföra 2026 års rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet. För Lettland bidrar rekommendation 1 till genomförandet av de första, andra och tredje rekommendationerna om euroområdet, rekommendation 2 till genomförandet av den fjärde rekommendationen om euroområdet, rekommendation 3 till genomförandet av de sjunde, nionde och tionde rekommendationerna om euroområdet, rekommendation 4 till genomförandet av den sjunde rekommendationen om euroområdet och rekommendation 5 till genomförandet av den femte rekommendationen om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Lettland att 2026 och 2027 vidta följande åtgärder:

1. Fortsätta att följa de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet rekommenderade den 21 januari 2025 samtidigt som man utnyttjar flexibiliteten i den nationella undantagsklausulen, som aktiverats av rådet. Stärka försvarsberedskapen och samtidigt säkerställa skuldhållbarhet och utgiftseffektivitet och gradvis anpassa budgeten för att klara strukturellt högre försvarsutgifter. Säkerställa att de åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av de höjda energipriserna är tillfälliga och inriktade på att skydda utsatta hushåll eller tillgodose energiintensiva företags behov och bevarar incitamenten för energibesparingar och att deras finanspolitiska kostnader är förenliga med åtagandena enligt EU:s finanspolitiska ram. Anpassa de offentliga finanserna för att hantera behov vad gäller strukturella utgifter, bland annat för försvar och resiliens mot hybridhot, hälso- och sjukvård och socialt skydd, exempelvis genom att bredda beskattningen till källor som är mindre skadliga för tillväxten, främja åtgärder för att överföra informell eller odeklarerad verksamhet till den formella ekonomin och införliva en praxis om att omfördela utgifterna till prioriterade områden baserat på översyner av de offentliga utgifterna, samtidigt som omfattningen och ambitionen utökas.

2. Säkerställa kontinuitet i de reformer och investeringar som genomförs inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens. Fortsätta genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, när så är lämpligt, på grundval av omfördelningen till strategiska prioriteringar och flexibilitet som överenskommits inom ramen för halvtidsöversynen av den sammanhållningspolitiska ramen. Ta itu med de unika utmaningarna avseende socioekonomi, säkerhet och civil beredskap som framför allt påverkar de regioner som ligger vid EU:s östra yttre gräns, inbegripet behovet av att investera i infrastruktur med dubbla användningsområden.

3. Förbättra tillgången till finansiering för små och medelstora företag, även utanför huvudstadsregionen, bland annat genom att stimulera konkurrensen inom finanssektorn och genom att utveckla kapitalmarknaden. Underlätta digitaliseringen av företag, särskilt små och medelstora företag. Uppmuntra privata investeringar i forskning och innovation, bland annat genom att stärka samarbetet mellan företag och den akademiska världen, minska den administrativa bördan i partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn och stödja kommersialisering av forskning och öka innovation.

4. Fortsätta utbyggnaden av förnybar energi, bland annat genom att förbättra tillståndsgivningen, utse accelerationsområden för förnybar energi och främja icke-fossila flexibilitetslösningar. Öka energieffektiviteten och minska byggnaders koldioxidutsläpp. Påskynda utfasningen av fossila bränslen inom transportsektorn, bland annat genom att påskynda slutförandet av Rail Baltica. Öka resurseffektiviteten och främja omställningen till en cirkulär ekonomi genom miljöinnovation och hållbara metoder för resursförvaltning.

5. Ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens, bland annat genom riktad kompetensutveckling och omskolning av vuxna för att tillgodose arbetsmarknadens behov, och förbättra arbetsvillkoren. Stärka det sociala skyddet för att minska fattigdom och ojämlikhet, bland annat genom att förbättra ålderspensionernas tillräcklighet och tillgången till sociala tjänster av god kvalitet. Öka hälso- och sjukvårdssystemets tillräcklighet och tillgänglighet för att förbättra hälsoutfallen, bland annat genom att tillhandahålla adekvata personalresurser och ekonomiska resurser, bredda de lagstadgade förmånerna, minska patientavgifterna och stärka förebyggande hälsoåtgärder. Öka tillgången till och kvaliteten på bostäder till överkomlig kostnad, särskilt utanför huvudstadsregionen.

Utfärdat i Bryssel den 10 juli 2026.

På rådets vägnar

S. HARRIS

Ordförande